

Tillsyn bassängbad 2013

En rapport från miljöförvaltningen

Marithe Eriksson

Maj 2014

Dnr 2014-6571

INNEHÅLL

Innehåll	2
1 Sammanfattning	3
2 Bakgrund	4
2.1 Förändringar i myndighetsorganisationen	4
3 Vilken tillsyn bedrivs?	5
4 Resultat	7
4.1 Badvattenövervakningen	7
4.2 Inspektioner - egenkontrollen.....	7
4.2.1 Kommentarer till vissa typer av brister	9
4.3 Tillsyn legionellasäkerhet.....	10
4.4 Trender inom tillsynen 2006 – 2013	11
4.5 Tillsynen på idrottsförvaltningens bassängbad	12
4.6 Miljösamverkan Stockholms Län.....	12
4.7 Brist på vägledning från statliga myndigheter.....	13
5 Fokus för tillsynen 2014	14
6 Slutsatser	15
BILAGA I	16
Vilka badanläggningar finns i Stockholm?.....	16

I SAMMANFATTNING

I denna årsrapport redovisas resultaten av tillsynen av bassängbad under 2013 i Stockholms stad. Den första årsrapporten på detta arbetsområde sammanställdes för år 2012. I den rapporten fanns en mer gedigen genomgång av arbetsområdet - om tillsynen på bassängbad, lagstiftningen på området och om vilka bassängbad som finns i Stockholm. I år görs endast en kort introduktion om förändringar under året. En sammanställning över vilka bassängbad som finns har lagts som bilaga i rapporten.

I början av 2013 fanns det 71 registrerade bassängbad i Stockholm. Vid årets slut fanns 77 dito, 25 i kommunal regi och 52 privata. De kommunala baden är i regel större och med ett undantag har alla bassänger i fullskalelängd (25 meter). De privata bassängbaden fördelar sig på flera olika typer av aktörer såsom hotell, arbetsplatser, rehabiliteringsanläggningar, simskole-/babysim, träning/nöje/spaanläggningar och bostadsrättsföreningar. Det finns också några stora privata bassängbad.

Tillsynen visar att behovet av tillsyn är stort. Även om egenkontrollen hos majoriteten av bassängbaden är god, återkommer brister både i badvattenkvalitet och provtagningsrutiner samt andra viktiga rutiner för egenkontrollen.

Under 2013 har 34 anläggningar, d.v.s. 44 %, av bassängbaden fått anmärkning på badvattenkvaliteten. Dessutom har ytterligare 6 anläggningar haft allvarliga brister i sina provtagningsrutiner. Av de 24 bassänganläggningar som inspekterats har samtliga fått anmärkningar gällande egenkontrollen.

Trenden är att antalet bassängbad ökar. Störst ökning finns för spaanläggningar, samt bad i bostadsrättsföreningar och hotell. År 2006 fanns 59 bassängbad, i december 2013 var antalet bassängbad 77.

Miljöförvaltningen samverkar inom Miljösamverkan Stockholms Län (MSL) i Bassängnätverket – ett nätverk bildat 2011 av miljö- och hälsoskyddsinspektörer i länet i syfte att genom tillsynen uppnå förbättrad egenkontroll vid bassängbad och därmed också minskade hälso- och miljörisker. En mer utförlig redovisning kring detta lämnas i rapporten.

2 BAKGRUND

Miljöförvaltningens tillsynsinsats för att förbättra egenkontrollen hos badanläggningar i Stockholms stad kan grovt indelas i badvattenövervakning och inspektioner. Badanläggningarna tillser att kopia på analys svar löpande skickas in till miljöförvaltningen.

Vid problem med badvattenkvaliteten startas ett ärende som följs till dess att det kan visas att problemen är undanröjda. Inspektioner utförs på ca 20 anläggningar årligen. Vid dessa tillfällen utförs systemtillsyn av egenkontrollen. Ärendena drivs till dess att det kan visas att viktiga rutiner för egenkontroll fungerar väl.

Tillsynen bedrivs med stöd av det generella kravet på egenkontroll (2 kap miljöbalken och 26 kap 19 § miljöbalken), 38 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll och den av Folkhälsomyndigheten utgivna föreskriften FoHMFS 2014:12, Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bassängbad.

Bassänganläggningar betalar fast årlig avgift. Den är upplagd så att alla betalar en grundavgift, därefter betalas i tillägg en timavgift per bassäng. Det innebär att ju större en anläggning är, desto högre är den fasta årliga avgiften.

2.1 Förändringar i myndighetsorganisationen

Den 1 januari 2014 övertog Folkhälsomyndigheten ansvaret för tillsynsvägledningen för bassängbad från Socialstyrelsen. Föreskriften som reglerar egenkontrollen kring bassängbad heter nu FoHMFS 2014:12 - Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bassängbad. Den lite mer utförliga handboken, som stödjer kommunerna i denna tillsyn planerar Folkhälsomyndigheten att revidera 2015 – 2016. Till bassängbad räknas bassänger, bubbelpooler, dammar, tankar, tunnor eller kar. Alla offentliga bad eller bad där många badar, ska enligt 38 § p 2 Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anmälas till miljöförvaltningen.

Den formulering som finns i bestämmelsen om anmälningsplikt – och som därmed omfattas av förordningen om egenkontroll – gäller ”sådana bassängbad som är till för allmänheten eller som utnyttjas av många människor”.

Vid jämförelse mellan kommunerna kan noteras att Folkhälsomyndighetens råd tillämpas olika. I Stockholm väljer miljöförvaltningen att kräva in anmälan från bostadsrättsföreningar, arbetsplatser och spa-inrättningar etc, när det blir känt för miljöförvaltningen att de har bassängbad. Anmälan tas också in för tankar, tunnor och träkar. Socialstyrelsen pekade i januari 2013 också tydligt ut att kommunerna ska utöva tillsyn på landstingets bassängbad.

Anmälan begärs inte in för privata hemmapooler eller för behandlingsbad i badkar där vattnet töms ut efter varje behandling.

3 VILKEN TILLSYN BEDRIVS?

I nämndens tillsynsansvar ligger att kontrollera efterlevnaden av regler och vid behov förelägga samt att informera och ge råd. Syftet är att åstadkomma lagefterlevnad så att risken för ohälsa minimeras.

Tillsynen på bassängbad kan delas in i två delar; badvattenövervakning och tillsyn på egenkontrollens alla delar genom inspektioner. Dessa bägge områden utvecklas nedan. Badvattenövervakningen sker löpande och inspektioner utförs ca vart fjärde år per bassänganläggning.

Badvattenövervakning: verksamhetsutövaren skickar månatligen prover för kontroll av bakterier och vissa kemiska parametrar till laboratorium. För utomhusbad sker detta var fjortonde dag. Kopior på analysvar mailas från labbet till miljöförvaltningen. För att säkerställa att denna rutin fungerar har vissa verksamhetsutövare fått föreläggas. På miljöförvaltningen finns en särskild funktionsbrevlåda dit kopior på analysvar skickas från laboratorerna. Funktionsbrevlådan är också en service för verksamhetsutövare för att underlätta kontakten med förvaltningen.

Årligen granskas över 1400 analysrapporter (inkluderat omprov). För att få en samlad bild läggs resultaten av analysrapporterna in i en excelfil som upprättas för varje år. Detta för att på ett enkelt sätt skapa en helhetsbild av läget när det gäller badvattenkvaliteten vid de olika anläggningarna, det går också snabbt att se när analysvar uteblir, d.v.s. om provtagningsrutinen och övervakningen av badvattenkvaliteten hos verksamhetsutövarna inte fungerar.

Verksamhetsutövarna ska löpande rapportera incidenter i badvattenkvaliteten och uppföljning av brister till nämnden. I regel sker dialog mellan verksamhetsutövare och förvaltningen via e-post och i de fall verksamhetsutövaren vill diskutera situationen, via telefon. Vid brister i badvattenkvaliteten startas ett uppföljningsärende.

Vid överskridanden av riktvärden för bakterier ska verksamhetsutövare ha rutin för omedelbar åtgärd och att ta omprov påföljande dag vid full belastning på bassängen. Ett exempel på rutin som ska finnas på plats och fungera är när det inträffar kräkor och fekala incidenter (fast eller lös avföring) i bassängerna.

Ett krav som riktas mot verksamhetsutövarna är att de har en snabbförbindelse med laboratoriet som utför analyserna. Det innebär att laboratoriet senast 3 dagar efter det att prov lämnats in, kontaktar verksamhetsutövaren på det sätt som bestämts (sms, e-post, mobil, fax) med besked om att det är fråga om överskridanden. Alternativet - att avvakta den slutliga analysrapporten – finns i egentlig mening inte eftersom det tar ca två veckor innan denna är upprättad.

Inspektioner: Antalet inspektioner har sedan 2006, då 32 inspektioner genomfördes, fördelat sig enligt följande i antal räknat:

Tabell 1

År	Inspektioner	Privata	Staden (IDF/UBF)	Varav anmälningsärenden
2006	32	27	5	0
2007	4 (strykt budget)	4		4
2008	16	11	5	7
2009	19	11	8	6
2010	19	10	8	2
2011	19	14	5	3
2012	18	10	8	2
2013	24	19	5	9 (två gällde utbyggnader)

2014 planeras 22 inspektioner (i detta ingår inte anmälningsärenden) Inspektion på bassängbaden utförs ca vart fjärde år med inriktning systemtillsyn, d.v.s. alla delar av verksamhetsutövarnas egenkontroll granskas. Vissa anläggningar har fått tillsyn oftare på grund av särskilda behov. Fokusområden vid tillsynen är: kontroll badvattenkvalitet, skötsel/drift av reningsanläggningen, städ-/hygienrutiner, kemikaliehantering, ventilation, avfallshantering och legionellasäkerhet.

Efter utförda inspektioner skriver miljöförvaltningen inspektionsrapporter som tydligt beskriver noterade brister och vilka förbättringar som krävs i egenkontrollen. Datum anges för när skriftliga underlag och åtgärder senast ska vara utförda. I de fall begärda underlag inte upprättas och förbättringar inte utförs, följs inspektionsrapporterna upp med förelägganden.

En checklista används som stöd vid tillsynen. Viktiga rutiner som måste finnas på plats är:

- En fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret
- Beskrivning av anläggningen och redovisning av reningsanläggningarnas och ventilationens kapacitet
- Kemikalieförteckning och säkerhetsdatablad

Skriftliga rutiner för:

- provtagning av badvatten
- att ta hand om föroreningar i vattnet
- drift och kontroll av teknisk utrustning och tillsyn av reningsanläggningar
- journalföring; kontroll badvatten, reningsanläggningen etc.
- kontroll av inredning och utrustning, underhåll och reparationer
- skötsel av ventilation
- hantering av avfall och kemikalier
- rapportering av avvikelser till tillsynsmyndigheten och andra myndigheter
- städning, smittskydd och hygien samt klagomålshantering

Riskbedömningar ska fortlöpande göras av verksamheten.

4 RESULTAT

4.1 Badvattenövervakningen

Under 2013 har nämnden drivit 52 ärenden gällande bristande badvattenkvalitet spritt på 34 bassängbad. och 6 ärenden gällande utebliven provtagning på 6 bassängbad. Ytterligare 6 anläggningar har haft allvarliga brister i sina provtagningsrutiner.

När det gäller bakterieöverskridanden finns fokus på snabba åtgärder och återrapportering när provtagning visat på förekomst av *Pseudomonas aeruginosa*, en bakterie som inte får förekomma i bassängvatten på grund av de hälsorisker det medför. Den kan hos människor med nedsatt försvar orsaka feber, rodnader, öroninflammationer och variga utslag på kroppen. Att Folkhälsomyndigheten föreskriver om månatlig provtagning och varannan vecka på utomhusbassänger på denna bakterie har sin grund i att den är förhållandevis tålig mot desinficeringsmedel och vid framförallt högre temperaturer kan massföröka sig. Under 2013 inträffade 15 (6 st 2012) fall av förekomst av *Pseudomonas aeruginosa* spritt på 10 (5 st 2012) anläggningar.

Totalt sett har 44 procent av bassängbaden under 2013 fått anmärkning på badvattenkvaliteten. Erfarenhetsmässigt är det oftast mindre privata bassängbad som fallerar i egenkontrollen med för gles provtagning. Det går däremot inte att utläsa någon skillnad mellan privata och kommunala bad vad gäller mängden bakterieöverskridanden.

Tabell 2

År	Andel bassängbad med överskridanden i (%) ¹	Andel bassängbad med för gles provtagning i (%) ¹	Andel anläggningar med utbrott av PA ² i (%) ¹
2006	37	37	
2007	48	25	
2008	39	17	
2009	41	17	
2010	40	10	5
2011	43	24	7
2012	31	6	7
2013	44	8	13

¹Jämfört med antalet befintliga anläggningar

² *Pseudomonas aeruginosa*

4.2 Inspektioner - egenkontrollen

Av de 24 bassänganläggningar som inspekterats under 2013 har samtliga fått anmärkningar gällande egenkontrollen.

Brister i egenkontrollen sammanställs i inspektionsrapporter som skickas till verksamhetsutövarna. Brister vid inspektioner utförda under 2013 - se tabell 3

Tabell 3 Fördelningen av anmärkningar 2012 och 2013

Typ av brist	Antal bad med anmärkning		Antal bad utan anmärkning	
	2013	2012	2013	2012
Ansvarsfördelning	4	6	20	12
Skriftliga rutiner för hantering av incidenter	2	4	22	14
Övervakning badvattenkvalitet, provtagningsrutiner	10	6	14	12
Rutin för rapportering till MF	4	7	20	11
Kontroll på verksamhet, badbelastning	2	2	22	16
Kunskap om reningsanläggningens tekniska kapacitet	7	4	17	14
Dokumentation reningsanläggningen	8	-	16	-
Tekniska brister	3	8	21	10
Skriftliga rutiner för drift och kontroll av reningsanläggningen	2	2	22	16
Journalföring		2	24	16
Kemikaliehantering – invallning, absorptionsmedel etc	9	8	15	10
Kemikaliehantering – SDB, kemikalieförteckning	10	11	14	7
Hygienrutiner	9	9	15	9
Städrutiner	11	7	12	10
Smutsigt vid inspektionstillfället	3	6	21	12
Skriftlig rutin för hantering av farligt avfall	4	7	20	11
Ventilation, ventilationskontroller, funktion	9	7	15	11
Legionellarutiner	4	6	20	12
Legionellasäkra utföranden	1	4	23	14
Brister i lokalerna, slitage etc	7	10	17	8

Bristerna fördelar sig på liknande sätt varje år. Miljöförvaltningen har under 2013 lagt särskilt fokus på frågor gällande legionellasäkerhet och väl fungerande ventilation.

4.2.1 Kommentarer till vissa typer av brister

Ansvarsfördelning: bristen är allvarlig eftersom den kan leda till brister i egenkontrollen.

Övervakning badvattenkvalitet: i flera fall handlar det inte om utebliven provtagning, utan andra brister, ex att det saknas rutin för att få snabbsvar från laboratoriet vid överskridande, att den egna dagliga övervakningen av klorvärden och pH brister vid långhelger, sjukdom etc. Ibland saknas rutin för att åtgärda överskridanden och incidentrapportera till myndigheten. Av denna anledning prioriteras tillsynen på att verksamhetsutövare sköter badvattenprovtagningen och har väl fungerande rutiner för att hantera resultaten av denna.

Brister i kunskap av reningsanläggningen/avsaknad av teknisk

dokumentation: allvarlig brist eftersom det innebär att man saknar kunskap om hur många som kan bada samtidigt utan risk.

Tekniska brister syftar i första hand på undermålig reningsanläggning sett till dagens belastning på badet. Detta kan i vissa fall balanseras upp med god egenkontroll, men på längre sikt är det ohållbart. Frågan hör i viss mån ihop med **brister i lokalerna, slitage etc** eftersom dessa brister kan kopplas till äldre anläggningar i behov av renovering.

Brister i **kemikaliehanteringen**, hamnar högt på listan av vanliga problem i egenkontrollen. Badvattenkemikalier är hälso- och miljöskadliga i det fall de hanteras fel. Krav ställs också på hög kunskap om de städkemikalier som används, eftersom dessa kan påverka bassängvattnet negativt.

Antalet nedslag på **bristande hygienrutiner** och **otillräckliga städrutiner** får konsekvenser på badvattenkvaliteten, och bidrar till smittrisker. Det har funnits en otydlighet kring hur anläggningarna bör arbeta aktivt med förebyggande hygienrutiner. Miljöförvaltningen har vid tillsynen sett att frågan ofta försummas vid anläggningarna. I de fall det trots allt finns tydliga regler för hygien vid en anläggning har det vid tillsynen framkommit att personalen upplever det som svårt att hantera badgäster som inte efterlever anläggningens regler. Det har blivit tydligt att det dels behövs kunskap om vad som är rimliga hygienregler och dels kunskap om varför hygienreglerna är viktiga för att få ett bra badvatten. Det behövs dessutom utbildning för personalen på anläggningarna gällande hur de kan arbeta positivt och konkret med badgästerna för att få till stånd ett förändrat beteende.

Brister i **ventilation** gäller dels att kontroll av ventilationen inte utförts och/eller det saknas kunskap om ventilationens funktion. Det är också vanligt att senast utförda ventilationskontroll påtalat allvarliga brister vilka inte åtgärdats. Att ventilationen fungerar väl i en simhall är viktigt både för att omhänderta överskottet av fukt till luften och för att ventiler bort luftburna föroreningar från vattnet, bl. a kloraminer.

Miljöförvaltningen ser miljöförvaltningen allvarligt på att vattenledningar, temperaturregleringar etc inte är **legionellasäkra**. Tillsynsarbetet utvecklas mer i avsnittet nedan.

4.3 Tillsyn legionellasäkerhet

Frågor om legionellasäkerhet finns sedan flera år i avdelningen hälsoskydds checklistor för tillsyn av bland annat förskola/skola, äldreomsorg, fastighetsägartillsyn och bassängbad. Frågan fick en särskild prioritet inom bassängtillsynen februari 2012 när det framkom att det vid en av idrottsförvaltningens större bassänganläggningar fanns riskfyllda lösningar för varmvattendistribution. Nedreglering av varmvattnet skedde i undercentralen och transporterades långa ledningssträckor vid 38°C till duschar, detta utan att kompensera skydd, exempelvis i form av hetvattenspolning nattetid, var installerat.

Idrottsförvaltningen fick i uppgift att utreda samtliga bassänganläggningar vilket resulterade i att 5 bassängbad visade sig ha denna inbyggda risk. Redovisning har också lämnats av Idrottsnämnden och Fastighetsnämnden om kostnader för att bygga om och åtgärda denna brist i dessa anläggningar (Forsgrenska Badet, Tenstabadet, Vällingbyhallen, Västertorps sim- och idrottsanläggning samt Bredängsbadet). Bredängsbadet, som har riskfyllda vvs-system mot damsidan, kommer byggas om under 2015 i samband med en större renovering av anläggningen. Provtagning som utförts under februari – mars visar på förekomst av legionella i duschar vid 3 av dessa bassänganläggningar (Tenstabadet, Vällingbyhallen och Forsgrenska Badet). Provtagningen kommer utföras regelbundet på samtliga 5 bassängbad med riskkonstruktioner. Kostnaderna för att åtgärda anläggningarna tekniskt har av idrottsförvaltningen uppskattats till 300 000 - 400 000 kronor beroende på åtgärd och anläggning.

Sedan Stockholm stad påbörjade sitt legionellaärende i februari 2012 har denna fråga lyfts till Miljösamverkan Stockholms Län, Bassängnätverket (BNV). Fokus har dels varit att öka kunskapen om legionellarisker, dels att komma fram till gemensamma riktlinjer för hur tillsynen på området kan bedrivas. Detta har lyckats endast delvis eftersom tydliga riktlinjer inte lämnats av statliga myndigheter dels för;

- bedömning av risker vid förekomst av legionella spp, riktvärden saknas för ”acceptabel” halt och allvarligheten av risken vid olika halter och typer av legionella spp,
- vilka krav som kan ställas på befintliga osäkra vvs-installationer.

Enligt Boverkets byggregler ska endast säkra tekniska lösningar väljas för varm- och kallvattenledningar.

Folkhälsomyndigheten har informerat om legionellaarbetet på statlig nivå på den senaste BNV-konferensen i mars 2014. En handledning för frågorna håller på att utarbetas, vilken väntas bli klar 2015.

Det ställs inga krav om regelbunden provtagning av legionella i föreskrifter, utan fokus ligger på säkert utförda vvs-system och förebyggande temperaturkontroller. Stockholm, har förhållandevis många anläggningar med bassänger uppvärmda till en temperatur över 33°C, ca 40 anläggningar. En tillsynskampanj med

legionellprovtagning i varmbassänger i Stockholms stad ska genomföras hösten 2014. Denna ska rikta sig både till kommunala och privata anläggningar.

4.4 Trender inom tillsynen 2006 – 2013

Innan 2004 genomförde miljöförvaltningen provtagning på badvattnet på anmälda bassängbad. Detta ändrades därefter med hänvisning till att miljöbalken som trädde i kraft 1999 tydligt lägger ansvaret för egenkontroll på verksamhetsutövarna.

Miljöförvaltningens tillsynsinsats för att förbättra egenkontrollen i alla delar hos badanläggningar i Stockholms stad inleddes år 2006. En viktig orsak var att Socialstyrelsen detta år kom ut med tillsynsvägledning på området. Under 2006 genomfördes ett tillsynsprojekt på bassänganläggningar på 32 bassängbad som presenterades i en rapport för nämnden februari 2007.

Fram till 2013 har samtliga anläggningar hunnit få 1 – 3 inspektioner. Stora förändringar till det bättre har sedan 2006 kunnat ses på följande områden:

- Ökad kunskap om och rutiner för provtagning på badvattnet
- Ökad kunskap om reningsanläggningen, dokumentation för drift och skötsel
- Badvattenkvaliteten är bättre. 2006 brottades många anläggningar med höga halter bundet klor och avgång av kloraminer till luft. Sedan ett par tre år tillbaka har bara ett fåtal anläggningar problem med detta.
- Skriftliga rutiner finns numera i stort sett alltid för städning, hygienrutiner och kemikaliehantering

Kvarstående brister/vanliga brister;

- Ventilation; brister avser både kunskap, dokumentation, skötselrutiner och direkta brister i ventilationen
- Fortfarande vanligt med vissa brister i kemikaliehanteringen
- Fortfarande brister i hygienrutiner
- Likaså behövs på många anläggningar ett lyft när det gäller städning, professionell kompetens om rätt städmetodik och riskbedömningar till följd av brister i dessa rutiner
- Bristande kunskap om vvs-systemens säkerhet ur mikrobiell synpunkt.

Vid jämförelse av privata och kommunala badanläggningar kan man se vissa skillnader. Idrottsförvaltningen har stor kompetens och kunnighet om systemen och kunnande om drift av anläggningarna. Det finns dock problem med eftersatt underhåll, tekniska brister och stort slitage på en del av anläggningarna. Dessa anläggningar är ett mycket stort antal besökare och utsätts därför för ett större antal incidenter m.m. Det faktum att ansvarsfördelningen och organisationen för badanläggningar i Stockholm ligger på flera förvaltningar ger upphov till

problem. Miljöförvaltningen har kunnat konstatera att viktiga frågor för egenkontrollen ibland hamnat ”mellan stolarna” och att det tar lång tid att lösa frågor och får respons.

Mindre anläggningar ger i regel snabb respons på inspektionsrapporter och förelägganden. När nya badanläggningar anläggs hos privata verksamhetsutövare är kompetensen initialt mycket låg. Badanläggningen utgör oftast en mindre del av verksamheten hos privata verksamhetsutövare vilket bland annat visar sig i att projekteringen för badet samt planeringen för egenkontroll av detta, varit otillräcklig. Dessa anmälningsärenden tenderar att bli arbetskrävande och att dra ut på tiden. Ett annat problem med mindre anläggningar är att personalbyten ofta leder till allvarliga tapp i drift och skötsel av badanläggningen p. g. a. av bristande rutiner för kompetensöverföring.

4.5 Tillsynen på idrottsförvaltningens bassängbad

I september förelade Miljö- och hälsoskyddsnämnden Idrotts- och Fastighetsnämnden om uppgifter och åtgärder gällande föreläggandet 11 simhallar. Det rörde frågor om brister i egenkontroll, ventilation, vattenkvalitet, fuktskador och legionellasäkerhet. Redovisningar har inkommit i flera omgångar, möten har hållits och dialog förs fortlöpande i ärenden. I dagsläget har inte något ärende kunnat avslutas, men idrottsförvaltningen och fastighetskontoret har ett pågående arbete för att lösa de brister som kvarstår. Miljöförvaltningen ämnar återkomma till Miljö- och hälsoskyddsnämnden med redovisning av ärendet under hösten.

4.6 Miljösamverkan Stockholms Län

Miljöförvaltningen deltar i Miljösamverkan Stockholms läns (MSL) bassängnätverk (BNV), och har en representant i styrelsen för nätverket. BNV bildades 2011 och har hittills haft 7 nätverksträffar, genomfört 6 studiebesök och arbetat fram ett antal stöddokument för bassängbadstillsynen. I den av MSL godkända projektansökan 2012, ingår att ta fram vägledningar för följande frågor: hygien, legionella, uddaanläggningar, hantering av spillvatten från bassänger, totalrenovering/nybyggnation av bassänganläggningar samt ventilation.

Följande anvisningar/dokument har BNV hittills kunnat enas kring och arbetat fram:

- A Metodik för vattenprovtagning för bakterieanalys vid bassänger
- B Checklisten för tillsyn
- C Mall för svarsblankett vid avvikelser/incidentrapportering
- D Bedömningsgrunder för provtagning av THM vid bassängbad
- E Mall på journalblad
- F Stådråd för badanläggningar
- H Mall kemikalieförteckning
- I Egenkontroll för bassängbad – info till vu

J	Rutin för fekala incidenter, Smittskydd Stockholm
K	Mät noggrannhet – råd för manuell provtagning
L	Hygienråd

För närvarande är ”guide vid anmälan av nya bad” på slutremiss inom BNV. BNV har också utrett frågeställningar om spillvatten från bassänger och internutbildning har hållits med hjälp av Stockholm Vatten och Käppalaförbundet.

Följande utbildningar har arrangerats för verksamhetsutövare och inspektörer:

- Ventilation i simhallar november 2012
- Städning januari 2014

Inom nätverket har getts utbildning till inspektörer om;

- Egenkontroll
- Hygien
- Teknik, projektering simhallar/materialval
- Bottendammsugare/bottendammsugning
- Legionella

Den kompetens som finns inom bassängtillsynen i Stockholms stad efterfrågas ofta av andra kommuner och andra aktörer.

4.7 Brist på vägledning från statliga myndigheter

Både när det gäller ventilation och legionellarisker har BNV fört dialog med Folkhälsomyndigheten – för ventilation även med Boverket – och nätverket har påtalat bristen på vägledning från de centrala myndigheterna bland annat i dessa frågor. Dessa har svarat och hänvisat till den kommande revideringen av Handboken för bassängbad, en vägledning för tillsynen av bassängbad. Revideringen av denna är planerad till 2015.

5 FOKUS FÖR TILLSYVEN 2014

Mot bakgrund av de erfarenheter miljöförvaltningen vunnit vid tillsyven under ett antal år, kommer ett särskilt fokus läggas på bassängbadens hygienrutiner under 2014. Checklistan som används vid tillsyven har arbetats om så att rutinerna granskas mer i detalj. Till detta kommer att det nu finns vägledning i form av ett hygienråd framtaget av BNV.

Utöver detta kommer en tillsynskampanj genomföras hösten 2014 gällande legionellasäkerhet. Provtagning kommer utföras på samtliga varma bassänger (terapi bad, babysim, spa, bubbelpooler) vid totalt 40 anläggningar i Stockholm. Verksamheternas förebyggande egenkontroll för att motverka risker kommer också att kartläggas. Samråd om projektet har genomförts i ett första skede med Folkhälsomyndigheten.

6 SLUTSATSER

Att bassängbad är anmälningspliktiga verksamheter (jämte förskolor, skolor och hygieniska verksamheter) i enlighet med 38 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, innebär att tillsynen är prioriterad.

När det gäller övervakningen av badvattenkvalitet brukar varje år några anläggningar utmärka sig med återkommande problem med badvattenkvaliteten – det är dock oftast olika anläggningar mellan åren. Några anläggningar har brister i vattenkvaliteten trots väl fungerande egenkontroll. I dessa fall rör det sig ofta om för höga belastningar eller slitna anläggningar i behov av uppgradering av reningsanläggningen.

Antalet bassängbad som har problem med höga halter bundet klor har minskat över åren. Tillsynen på området har bidragit till detta, och ett flertal anläggningar har investerat i uppgradering av reningsanläggningarna. Andelen bassängbad som har för gles provtagning har också minskat, med undantag av 2011.

Vid tillsynen återkommer vissa brister i egenkontrollen mer frekvent än andra, exempelvis i kemikaliehanteringen. På andra områden kan man se att en förbättring skett överlag. Det gäller rutiner för journalföring, teknisk kunskap om anläggningen, rutiner för teknisk drift och övervakning av vattenkvaliteten.

Tillsyn på bassängbad har visat sig nödvändig. Det faktum att man inte kan se någon minskning av antalet bakterieöverskridanden över åren indikerar att det krävs riktade insatser/kampanjer på de områden där störst brister kan ses i verksamhetsutövarnas egenkontroll, exempelvis vad gäller förebyggande hygienrutiner.

SLUT.

BILAGA 1

Vilka badanläggningar finns i Stockholm?

När tillsynsprojektet genomfördes 2006, fanns 60 bassängbad anmälda hos kommunen. Antalet förändras något mellan åren, en del lägger ner sin verksamhet, nya tillkommer. Området är till skillnad mot ex solarieverksamheten, tämligen stabilt. Den långsiktiga trenden är att antalet bassängbad ökar.

Det aktuella läget december 2013:

Antal totalt: 77

Kommunala bassängbad: 25 stycken varav 5 stycken är renodlade utomhusbassänger
Av dessa är idrottsförvaltningen ansvarig för 22, fastighetsnämnden för 1 och utbildningsnämnden för 2 bassängbad.

Privata bassängbad: 51 bassängbad, varav 6 stycken är renodlade utomhusbassänger

Det finns naturligtvis andra sätt att indela bassängbaden på. De kommunala anläggningarna kan genomgående kallas stora anläggningar. Även i det fall det endast finns en bassäng är den i regel i fullskalestorlek (25 meter). Undantaget är Enskedehallen som är något mindre. I storleksordning faller det ut enligt följande för bassängbad som drivs av någon part inom Stockholms stad:

<u>Bassängbad inomhus</u>	<u>Antal bassänger</u>
Eriksdalsbadet	9
Husbybadet	6
Högdalens Sim- och idrottshall	6
Farsta Sim- och idrottshall	4
Skärholmens Sim- och idrottshall	4
Västertorps Sim- och idrottshall	2
Tensta Sim- och idrottshall	3
Vällingby Sim- och idrottshall	3
Forsgrénsska Badet	2 – 3
Åkeshovs Sim- och idrottshall	2
Beckomberga Sim & Idrottshall	2
Bredängs Bad- och idrottshall	1
Gubbängens bad- och gymnastikhall	1
Liljeholmsbadet	1
Sandsborgsbadet	1
Spånga Bad- och idrottshall	1
Enskedehallen:	1
Storkyrkobadet	1
Mockasinen Träningskola	1

<u>Bassängbad utomhus</u>	<u>Antal bassänger</u>
Eriksdalsbadet	4
Nälstabadet:	3
Älvsjöbadet	3
Hägerstensbadet:	2
Kampementsbadet	2
Nytorpsbadet	2
Sköndalsbadet	1

De privata bassängbaden kan delas in i följande kategorier; stora anläggningar, hotell, arbetsplatsbassänger, rehanläggningar, simskole-/babysim, tränings-/nöje-/spa- anläggningar, bostadsrättsföreningar. De fördelar dig enligt följande

	<u>Antal anläggningar</u>
Stora bassänganläggningar	6 (varav 1 utomhus)
Träning/nöje/spa	9 (varav 2 utomhus)
Hotell	12
Arbetsplatser	7
Rehabbassänger	8
Simskole-/babysim	4
Bostadsrättsföreningar:	6 (3 inomhus och 3 utomhus)